ARREST VAN HET HOF
VAN 28 JUNI 1983 [1]

# Commissie van de Europese Gemeenschappen tegen Franse Republiek

„Nationale monopolies — kunstmatige inseminatie van runderen"

Zaak 161/82

## Samenvatting

*Landbouw — Harmonisatie van wetgeving — Richtlijn nr. 77/504 — Sperma bestemd voor kunstmatige inseminatie van runderen — Intracommunautair handelsverkeer — Bevoegdheden van Lid-Staten — Afgifte van invoervergunningen afhankelijk van inachtneming van voor binnenlands sperma geldende zoötechnische normen — Toelaatbaarheid (Richtlijn nr. 77/504 van de Raad, artikelen 2 en 3)*

Een Lid-Staat komt niet in strijd met richtlijn nr. 77/504 betreffende de raszuivere fokrunderen, wanneer hij bij de afgifte van invoervergunningen voor sperma bestemd voor de kunstmatige inseminatie van runderen verlangt, dat wordt voldaan aan de zoötechnische eisen die door zijn wetgeving worden gesteld en die zonder onderscheid van toepassing zijn op ingevoerd en op in het binnenland geproduceerd sperma. Uit artikel 3 van de betrokken richtlijn volgt immers, dat deze de ongelijkheid van de bestaande normen aanvaardt en in het geval van intracommunautair handelsverkeer voorrang verleent aan de normen die van toepassing zijn in de staat waar het sperma wordt gebruikt.

In zaak 161/82,

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur R.-C. Béraud als gemachtigde, bijgestaan door H. P. Hartvig, lid van haar juridische dienst, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg

1 — Procestaal: Frans.

ten kantore van O. Montalto, lid van haar juridische dienst, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verzoekster,

tegen

FRANSE REPUBLIEK, vertegenwoordigd door G. Guillaume, directeur Juridische Zaken bij het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen en N. Museux, adjunct-directeur aldaar, als gemachtigden, en door A. Carnelutti, secretaris van Buitenlandse Zaken, als adjunct-gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter Franse ambassade, rue Bertholet 2,

verweerster,

betreffende een verzoek om vast te stellen, dat de Franse Republiek, door de invoer van sperma bestemd voor kunstmatige inseminatie van dieren, slechts toe te staan aan een bepaalde categorie bedrijven, en door de inseminatiestations de mogelijkheid te bieden discriminerende praktijken in verband met het ingevoerde sperma toe te passen, de krachtens artikel 37 EEG-Verdrag en artikel 2 van richtlijn nr. 77/504 van de Raad van 25 juli 1977 betreffende raszuivere fokrunderen op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: J. Mertens de Wilmars, president, A. O'Keeffe en U. Everling, kamerpresidenten, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann en Y. Galmot, rechters,

advocaat-generaal: Sir Gordon Slynn
griffier: P. Heim

het navolgende

# ARREST

## De feiten

De feiten, het procesverloop en de conclusies, middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

*a) De betrokken Franse wetgeving*

*Kunstmatige inseminatie van dieren* is in Frankrijk geregeld in wet nr. 66-1005 van 28 december 1966 (Loi sur l'élevage — veeteeltwet —, JORF 1966, blz. 11619), aangevuld met een reeks uitvoeringsmaatregelen. Wet nr. 66-1005 bepaalt in titel I — Genetische verbetering van de veestapel —, artikel 4:

„Het afnemen en behandelen van sperma mag uitsluitend geschieden door of onder toezicht van houders van een vergunning voor het leiden van een K.I.-station.

Het insemineren mag uitsluitend geschieden door houders van een vergunning voor het leiden van een K.I.-station of van een vergunning als inseminator.

..."

Ingevolge artikel 5 van de wet is voor de exploitatie van K.I.-stations, ongeacht of deze zowel de produktie als het inbrengen van sperma of slechts een van beide activiteiten verzorgen, voorafgaande machtiging van de minister van Landbouw vereist.

Artikel 5 bepaalt verder:

„Elk inseminatiestation bedient een rayon waarbinnen het als enige tot optreden bevoegd is. In zijn machtiging wordt dit rayon afgebakend.

Veehouders in het rayon van een inseminatiestation kunnen dit station verzoeken, hen te voorzien van sperma afkomstig van een produktiestation van eigen keuze ...; het inseminatiestation is in dat geval gehouden de inseminaties voor de betrokken veehouder uit te voeren; de uit deze keuze voortvloeiende extra kosten komen ten laste van de gebruikers.

Wanneer een inseminatierayon wordt toegewezen aan een coöperatieve K.I.-vereniging, is deze gehouden ook niet-aangesloten veehouders als gebruikers te aanvaarden."

Artikel 2 van decreet nr. 69-258 van 22 maart 1969 inzake kunstmatige inseminatie (JORF van 23. 3. 1969, blz. 2948) bepaalt:

„Aan K.I.-stations kan worden toegestaan (een van) de volgende twee soorten werkzaamheden uit te oefenen:

1. Produktiewerkzaamheden, bestaande in het houden van een stal goedgekeurde mannelijke fokdieren of dieren die als proefstier zijn toegelaten, de zorg voor de uitvoering van het nakomelingenonderzoek volgens een door de minister van Landbouw goedgekeurd programma, het winnen, behandelen, bewaren en leveren van

sperma van goedgekeurde fokdieren of proefstieren.

2. Inseminatiewerkzaamheden, bestaande in het zorgdragen voor de inseminatie van vrouwelijke dieren van de diersoorten bedoeld in artikel 1 van de wet van 28 december 1966, met sperma uit door produktiestations bevoorrade spermabanken.

Inseminatiestations kunnen worden gemachtigd om goedgekeurde fokdieren te houden die door produktiestations ter beschikking worden gesteld; in dat geval zorgen zijzelf voor het afnemen, behandelen en bewaren van het sperma van de dieren die tot dat station behoren."

Het besluit van de minister van Landbouw van 17 april 1969 betreffende de bedrijfsvergunningen voor stations voor kunstmatige inseminatie (K.I.-stations) (JORF van 30. 4. 1969, blz. 4349), preciseert dat de leiding van de *produktiestations* het nakomelingenonderzoek uitvoert overeenkomstig door de minister van Landbouw goedgekeurde programma's. Zij kan de uitvoering van bepaalde taken toevertrouwen aan *inseminatiestations* waarmee zij zich hiertoe contractueel verbindt (artikel 9).

Ingevolge artikel 10 bestrijkt het werkterrein van een produktiestation normaliter de rayons van alle inseminatiestations waarmee het is verbonden door contracten voor het testen van fokdieren of het ter beschikking stellen van fokdieren of van sperma. Deze contracten worden aan de minister van Landbouw meegedeeld tegelijk met het verzoek om machtiging en bij elke wijziging van de contracten of bij het sluiten van nieuwe contracten.

Met betrekking tot de *inseminatiestations* wordt in artikel 12 van dit besluit bepaald:

„Elk inseminatiestation sluit contracten met een of meer produktiestations.

Deze contracten moeten een regelmatige spermavoorziening waarborgen in het betrokken rayon, gelet op de gebleken behoefte aldaar, en een looptijd hebben die lang genoeg is om de tests tot een goed einde te brengen.

In deze contracten is de verbintenis van het inseminatiestation opgenomen om deel te nemen aan de testprogramma's die worden uitgevoerd door de produktiestations waarmee het zich verbindt. Bij deze verbintenis wordt rekening gehouden met de mogelijkheden die het betrokken rayon biedt voor de uitvoering van testprogramma's en met de geschatte plaatselijke behoefte op middellange termijn aan goedgekeurde fokdieren."

Artikel 13 bepaalt:

„De inseminatiestations worden normaliter van fokdieren of sperma voorzien door het produktiestation of de produktiestations waarmee zij een contract hebben gesloten. Overeenkomstig artikel 5, lid 5, van voornoemde wet van 28 december 1966 kunnen zij zich op individueel schriftelijk verzoek van veehouders uit hun rayon bij andere produktiestations bevoorraden.

Het in de door een inseminatiestation beheerde spermabank of -banken opgeslagen sperma is normaliter bestemd voor inseminatie binnen het rayon waarvoor zijn bedrijfsvergunning geldt.

Een inseminatiestation kan sperma slechts terugleveren aan de produktiestations die het bevoorraden.

..."

Op grond van de artikelen 17 en 18 van het besluit worden afschriften van de be-

voorradingscontracten en de contracten inzake tests zowel gevoegd bij de verzoeken om machtiging van de produktiestations als bij die van de inseminatiestations.

Een besluit van de minister van Landbouw van 22 oktober 1949 inzake de voorwaarden voor vrijgestelde invoer van raszuivere fokdieren, behorend tot de families der paarden, runderen, schapen en varkens (JORF van 29. 10. 1949, blz. 10600), bepaalt met betrekking tot de *invoer van sperma* in Frankrijk, dat „elke door het Ministerie van Landbouw goedgekeurde belangenvereniging van veehouders of daarmee gelijkgestelde instelling die raszuivere fokdieren vrij van douanerechten wenst in te voeren, in viervoud een verzoek om toestemming moet indienen". De zoötechnische voorwaarden die bepalend zijn voor een gunstige beslissing van de minister van Landbouw, worden bekendgemaakt bij „bericht aan de importeurs".

Verder bepaalt artikel 3 van decreet nr. 70-137 van 16 februari 1970 betreffende de in- en uitvoer van levende dieren en sperma van fokdieren (JORF van 19. 2. 1970 blz. 1766):

„De oorsprong en herkomst van doses sperma van dieren van de in artikel 1 van de wet van 28 december 1966 genoemde soorten, welke bij de douane ten invoer of uitvoer worden aangeboden, moeten zijn gecertificeerd door de officiële instanties van het land van uitvoer; het sperma moet afkomstig zijn van fokdieren, waarbij met gunstig resultaat een nakomelingenonderzoek is uitgevoerd, overeenkomstig een programma dat, in geval van uitvoer, door de minister van Landbouw is goedgekeurd, of, in geval van invoer, door hem is erkend als gelijkwaardig aan een goedgekeurd programma."

*b) Communautaire bepalingen*

Artikel 2 van richtlijn nr. 77/504 van de Raad van 25 juli 1977 betreffende raszuivere fokrunderen (PB L 206 van 1977, blz. 8), bepaalt:

„De Lid-Staten zien erop toe dat

— de intracommunautaire handel in raszuivere fokrunderen,

— de intracommunautaire handel in sperma en bevruchte eicellen van raszuivere fokrunderen,

...

niet worden verboden, beperkt of belemmerd om zoötechnische redenen."

Tot aan de inwerkingtreding van de bepalingen die de Raad op voorstel van de Commissie vóór 1 juli 1980 terzake vaststelt, blijft het gebruik van sperma en van bevruchte eicellen onderworpen aan de nationale wetgeving, met dien verstande dat die niet stringenter mag zijn dan die welke in de Lid-Staat van bestemming van toepassing is op de raszuivere fokrunderen, het sperma en de bevruchte eicellen (artikel 3).

Artikel 5 van de richtlijn bepaalt:

„De Lid-Staten kunnen eisen dat de raszuivere fokrunderen en het sperma of de bevruchte eicellen daarvan in het intracommunautaire handelsverkeer vergezeld gaan van een stamboekcertificaat conform een model opgesteld volgens de in artikel 8 bedoelde procedure, met name voor wat de zoötechnische prestaties betreft."

Overigens mogen, totdat een communautaire regeling terzake van kracht wordt, de voorwaarden die gelden voor de invoer van raszuivere fokrunderen uit derde landen, niet gunstiger zijn dan die welke gelden in het intracommunautaire handelsverkeer (artikel 7).

*c) De administratieve fase*

Bij brief aan de Franse regering, gedateerd 25 september 1980, leidde de Commissie de niet-nakomingsprocedure van

artikel 169, eerste alinea, EEG-Verdrag in.

Na te hebben gewezen op de hiervoor weergegeven aspecten van de Franse regeling, deed de Commissie in deze brief gelden dat invoervergunningen slechts worden verleend aan produktiestations, eventueel door tussenkomst van een instelling die als tussenpersoon en voor rekening van die stations optreedt. Deze instelling, de Union Nationale des Coopératives d'Elevage et d'Insémination Artificielle (UNCEIA), neemt in de praktijk vrijwel de totale invoer voor haar rekening. De veehouder die buitenlands sperma verlangt, wendt zich tot een produktiestation, dat door bemiddeling van de UNCEIA tot invoer overgaat.

De Commissie concludeert, dat het aldus aan de produktiestations voorbehouden exclusieve recht van invoer inbreuk maakt op artikel 37 EEG-Verdrag, alsook, voor wat runderen betreft, op artikel 2 van 's Raads richtlijn nr. 77/504. Bovendien moeten alle discriminerende praktijken van de inseminatiestations, zoals de weigering het door de veehouder in het buitenland gekochte sperma te gebruiken of het in rekening brengen van een hoge vergoeding, als een inbreuk op die bepalingen worden beschouwd.

In een antwoordnota van het Ministerie van Landbouw, bij brief van 22 januari 1981 aan de Commissie toegezonden, verwijst de Franse regering in de eerste plaats naar artikel 5 van wet nr. 66-1005 van 28 december 1966 en naar artikel 13 van het besluit van 17 april 1969. Daaruit blijkt dat de inseminatiestations, op individueel verzoek van veehouders uit hun rayon, zich kunnen bevoorraden bij andere produktiestations dan die waarmee zij een overeenkomst hebben gesloten.

Deze mogelijkheid is op verzoek van de veehouders uitgebreid, zodat zij na afgifte van een invoervergunning over geïmporteerd sperma kunnen beschikken. Tot nog toe zijn deze vergunningen verleend aan elke importeur die wordt geacht het sperma overeenkomstig de regeling te zullen gebruiken, of die optreedt voor rekening van een instelling die aan deze voorwaarde voldoet. De afgifte van een vergunning is automatisch en zonder kwantitatieve beperking, zodra aan de voor het sperma van het betrokken ras gestelde zoötechnische normen is voldaan. Het exclusieve recht van de K.I.-stations die een inseminatievergunning hebben, betreft alleen de dienst van het insemineren zelf. Voor de eigenlijke handel in sperma beschikken de K.I.-stations noch de UNCEIA over een monopolie.

De Franse regering beklemtoont vervolgens, dat de positie van de UNCEIA als tussenpersoon voor de aankoop van sperma uit het buitenland (derde landen of Lid-Staten) verklaard wordt door de wijze waarop de kunstmatige inseminatie van het begin af aan in Frankrijk is georganiseerd. Vrijwel alle instellingen die deze dienst aanbieden, zijn landbouwcoöperaties die, op enkele uitzonderingen na, zijn aangesloten bij de UNCEIA. Deze laatste biedt hun een aantal diensten aan. Zo doet zij het nodige om hen van ingevoerd sperma te voorzien. Het is dan ook niet verbazend, dat de meeste coöperatieve K.I.-verenigingen een beroep doen op de UNCEIA als tussenpersoon voor hun bevoorrading in het buitenland.

Zij zijn echter geenszins verplicht deze weg te volgen. Een aantal transacties ver-

loopt trouwens langs andere kanalen. Zo werden in 1978 van de 51 verleende invoervergunningen, betrekking hebbende op 89 605 doses sperma, er negen verleend aan de vennootschap Bovec (voor 8 229 doses) en drie aan coöperaties (voor 1 567 doses); van de 72 vergunningen, betrekking hebbende op 85 686 doses, die in 1979 werden afgegeven, werden er 17 verleend aan Bovec (voor 17 067 doses), en één aan een coöperatie (voor 2 000 doses). Bijgevolg belet de Franse regeling niet, dat invoervergunningen voor sperma rechtstreeks aan inseminatiestations worden verleend, ook al maken de cooperatieve K.I.-verenigingen in de praktijk weinig gebruik van deze mogelijkheid.

Overigens is de procedure tot afgifte van invoervergunningen bedoeld om na te gaan of de zoötechnische referenties van het in te voeren sperma conform zijn aan de vereisten die voor hun aanwending voor kunstmatige inseminatie worden gesteld.

Bijgevolg acht de Franse regering de door de Commissie bedoelde Franse regeling niet in strijd met artikel 37 EEG-Verdrag.

Wat de verenigbaarheid van de Franse regeling met richtlijn nr. 77/504 betreft, merkt de Franse regering op, dat weliswaar volgens artikel 2 van deze richtlijn de intracommunautaire handel in sperma en bevruchte eicellen van raszuivere fokrunderen niet mag worden beperkt om zoötechnische redenen, maar dat artikel 3 van die richtlijn bepaalt, dat de nationale wetgeving terzake van toepassing blijft totdat de communautaire bepalingen van kracht worden. Nu er echter geen communautaire bepalingen zijn, kan het Frankrijk niet worden verweten dat het nog de nationale wetgeving toepast. Voor sperma en bevruchte eicellen uit andere Lid-Staten zijn de zoötechnische normen immers niet stringenter dan die welke gelden voor Franse produkten.

In haar antwoordnota verklaart de Franse regering zich bovendien bereid, veehouders in het bezit van een bijzondere vergunning als inseminator rechtstreeks sperma te laten invoeren voor de behoeften van hun eigen veeteelt, en bepalingen vast te stellen om veehouders die niet tot de vorige categorie behoren en dus geen sperma mogen bezitten, voor de behoeften van hun eigen veeteelt sperma te laten invoeren wanneer zij in hun aanvraag het erkende inseminatiestation vermelden waaronder zij ressorteren.

Deze regeling zal echter slechts worden toegepast op de volgende voorwaarden:

— wederkerigheid vanwege alle partnerlanden jegens de Franse sperma-exporteurs, en

— afschaffing in alle Lid-Staten van elk monopolie of quasi-monopolie voor de uitvoer van sperma.

Daar de opmerkingen van de Franse regering het standpunt van de Commissie niet vermochten te wijzigen, richtte deze bij brief van 23 februari 1982 tot de Franse Republiek een met redenen omkleed advies, gedateerd 17 februari 1982.

Daarin houdt de Commissie zich haar belissing voor omtrent

— de geoorloofdheid naar gemeenschapsrecht van het door de Franse autoriteiten toegepaste stelsel van invoervergunningen, en

— de vraag of Frankrijk, ook nu de communautaire harmonisatie op dit gebied niet is voltooid, nog steeds het recht heeft te eisen dat het ingevoerde sperma voldoet aan de Franse zoötechnische normen, met inbegrip van het vereiste dat het van bepaalde rassen afkomstig moet zijn.

Over deze aspecten van de Franse regeling spreekt het met redenen omkleed advies zich dus niet uit.

Voor het overige blijft de Commissie bij haar standpunt, dat de beperking van de invoer tot een bepaalde categorie bedrijven en de mogelijkheid voor de inseminatiestations om uit de Franse regeling voortvloeiende discriminerende praktijken toe te passen, onverenigbaar zijn met artikel 37 EEG-Verdrag en artikel 2 van 's Raads richtlijn nr. 77/504.

De door de Franse regering voorgestelde aanpassingen kunnen, naar de Commissie meent, geen einde maken aan de inbreuk; bovendien acht zij het onaanvaardbaar, dat die aanpassingen afhankelijk worden gesteld van wederkerigheid vanwege de andere Lid-Staten.

In een op 19 april 1982 aan de Commissie toegezonden nota bevestigde de Franse regering haar standpunt.

*d) De procedure voor het Hof*

Het door de Commissie krachtens artikel 169, tweede alinea, EEG-Verdrag ingestelde beroep tot vaststelling van de aan de Franse republiek verweten niet-nakoming is op 27 mei 1982 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Het heeft echter de Commissie uitgenodigd schriftelijk de volgende vragen te beantwoorden:

„a) Kan de Commissie toelichten hetgeen zij in haar verzoekschrift stelt, namelijk dat de invoer van sperma door middel van hoge kosten kunstmatig duur wordt gemaakt, met lange leveringstermijnen gepaard gaat en de grond is van moeilijkheden bij de inschrijving van met ingevoerd sperma verwekte dieren in het stamboek?

b) De Commissie wordt uitgenodigd nader in te gaan op haar uitlegging van artikel 37 EEG-Verdrag in verband met de in de onderhavige zaak opgeworpen problemen, en vervolgens uit te leggen door welk lichaam Frankrijk volgens haar de invoer van sperma bestemd voor de kunstmatige inseminatie van runderen, controleert, beheerst of aanmerkelijk beïnvloedt, en aan welke categorieën bedrijven de invoer van sperma wordt toegestaan?

c) De Commissie wordt uitgenodigd statistische gegevens over te leggen over de intracommunautaire handel in rundersperma."

Voorts heeft het Hof de Franse regering uitgenodigd schriftelijk de volgende vragen te beantwoorden:

„Volgens de Franse regering verleent de Franse wetgeving geen enkel exclusief recht tot invoer van sperma bestemd voor kunstmatige inseminatie bij runderen, terwijl de Commissie staande houdt dat deze invoer enkel aan bepaalde categorieën bedrijven wordt toegestaan.

Daar de Franse regering zich reeds in de loop van de administratieve procedure bereid heeft verklaard de strekking van de betrokken bepalingen te verduidelijken, nodigt het Hof haar uit, mee te delen of zij nog bereid is de toepasselijke bepalingen zodanig te wijzigen, dat daarover geen misverstand meer kan bestaan."

## II — Conclusies van partijen

De *Commissie, verzoekster,* concludeert dat het den Hove behage:

1. vast te stellen dat de Franse Republiek, door de invoer van sperma bestemd voor kunstmatige inseminatie van dieren, slechts toe te staan aan een bepaalde categorie bedrijven, en door de inseminatiestations de mogelijkheid te bieden, discriminerende praktijken in verband met het ingevoerde sperma toe te passen, de krachtens artikel 37, lid 1, EEG-Verdrag en artikel 2 van richtlijn nr. 77/504 van de Raad van 25 juli 1977 op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen;

2. verweerster te verwijzen in de kosten van het geding.

De *Franse Republiek, verweerster,* concludeert dat het den Hove behage:

— het beroep van de Commissie ongegrond te verklaren;

— verzoekster te verwijzen in de kosten van het geding.

## III — Middelen en argumenten van partijen

De *Commissie van de Europese Gemeenschappen, verzoekster,* wijst er in de eerste plaats op, dat het onderhavige beroep, zoals ook het met redenen omkleed advies, slechts gericht is tegen bepaalde aspecten van de Franse regeling inzake kunstmatige inseminatie en van de administratieve praktijk op het gebied van de invoervergunningen. Het gaat er vooral om, dat slechts een bepaalde categorie bedrijven sperma mag invoeren en dat aan de inseminatiestations de mogelijkheid wordt geboden discriminerende praktijken toe te passen.

Wat de feiten betreft, erkent de Commissie dat ook aan bepaalde produktie- of inseminatiestations die niet bij de UNCEIA zijn aangesloten, alsook aan de vennootschap Bovec invoervergunningen worden verleend. Zij betoogt evenwel, dat het grootste deel van de invoer voor rekening komt van de UNCEIA, omdat deze vrijwel alle inseminatiestations vertegenwoordigt, terwijl veehouders die buitenlands sperma wensen, zich tot het inseminatiestation van hun rayon moeten wenden. Zo worden de invoervergunningen met name geweigerd aan bedrijven die niet onder de controle van de officieel erkende centra staan.

Na deze opheldering herhaalt de Commissie in grote lijnen de argumenten die zij tijdens de administratieve procedure al naar voren heeft gebracht.

Onder verwijzing naar het arrest van 3 februari 1976 (zaak 59/75, Manghera, Jurispr. 1976, blz. 91) stelt zij, dat het door de staat uitgeoefende of verleende exclusieve recht tot invoer en tot verkoop van ingevoerde produkten een met artikel 37 strijdige discriminatie oplevert. De praktijk nu om de invoer van sperma en de verkoop van ingevoerd sperma voor te behouden aan instellingen die zelf sperma produceren en verkopen, vormt a fortiori zulk een discriminatie. Een dergelijke praktijk resulteert in een afzetgarantie voor de nationale produktie en heeft een zelfde werking als een bij artikel 30 verboden kwantitatieve invoerbeperking.

De Commissie vat haar standpunt samen als volgt. Wil de Franse regeling verenigbaar zijn met het gemeenschapsrecht, dan zijn drie wijzigingen nodig:

a) iedere belanghebbende moet sperma kunnen importeren; eventueel zou men kunnen eisen dat het sperma rechtstreeks naar een erkend inseminatiestation wordt gezonden of naar een persoon die gerechtigd is sperma onder zich te hebben;

b) de inseminatiestations moeten uitdrukkelijk worden gemachtigd zich bij leveranciers in andere Lid-Staten te bevoorraden en eventueel vaste relaties met hen aan te knopen;

c) elke mogelijkheid dat produktie- of inseminatiestations ingevoerde produkten discrimineren ten opzichte van binnenlandse, moet bij wet worden uitgesloten, zodat ongerechtvaardigde hogere kosten, langere leveringstermijnen en moeilijkheden bij de inschrijving van met sperma uit andere Lid-Staten verwekte dieren in de stamboeken, worden voorkomen.

In verband met richtlijn nr. 77/504 merkt de Commissie op, dat de in artikel 3 bedoelde nationale wetgeving inzake het gebruik van sperma en bevruchte eicellen slechts mag worden toegepast met inachtneming van het in artikel 2 vervatte verbod van beperkingen om zoötechnische redenen. Laatstgenoemd artikel verwijst slechts naar artikel 3 voor de onder het vijfde streepje bedoelde intracommunautaire handel in stieren bestemd voor kunstmatige inseminatie.

De *regering van de Franse Republiek, verweerster,* wijst er in de eerste plaats op, dat de voorwaarde van wederkerigheid voor de in de administratieve procedure voorgestelde aanpassingsmaatregelen op een vergissing berust en in werkelijkheid geen deel uitmaakt van de aanpassingsvoorstellen.

Voorts is zij van mening, dat het door de Commissie vermoede handelsmonopolie niet bestaat, zodat artikel 37 EEG-Verdrag niet op de Franse regeling inzake kunstmatige inseminatie van toepassing is.

In dit verband betoogt de Franse regering, dat met de wet van 28 december 1966 en haar uitvoeringsbepalingen een doel wordt nagestreefd dat van algemeen belang is en bescherming verdient, namelijk de verbetering van de kwaliteit en de exploitatievoorwaarden van de veestapel. De staat vervult dus een openbare dienst door een strenge controle op kunstmatige inseminatie te organiseren. Deze controle maakt het hem echter niet mogelijk, de in- of uitvoer rechtstreeks of zijdelings te beheersen, te leiden of te beïnvloeden.

De desbetreffende regeling heeft betrekking op de sanitaire omstandigheden van de kunstmatige inseminatie, de opleiding van inseminators en de kwaliteit van de toegelaten fokdieren. Te dien einde is aan de erkende inseminatiestations een dienstverleningsmonopolie voor een bepaald gebied verleend. Ook de contractuele banden tussen inseminatie- en de produktiestations dragen bij tot een regelmatige spermavoorziening. Het stelsel van invoervergunningen tenslotte is bedoeld om de conformiteit van het ingevoerde sperma met de Franse sanitaire en zoötechnische normen te kunnen verifiëren.

Geen enkele bepaling voorziet dus in een handelsmonopolie voor sperma. De aan de inseminatiestations verleende exclusi-

viteit voor een bepaald gebied geldt slechts voor de dienstverrichting. Overigens zijn deze centra totaal onafhankelijk van de staat.

Wat de beweerde discriminatie van ingevoerd sperma betreft, wijst de Franse regering erop, dat de voorwaarde dat de importeur in staat moet zijn het sperma overeenkomstig de wet te gebruiken, enkel betekent dat hij het erkende station of de erkende inseminator moet aanwijzen, die de inseminatie zal verrichten. Met het tijdens de administratieve procedure ingediende voorstel, de afgifte van vergunningen uit te breiden tot elke veehouder, geeft de Franse regering slechts uitdrukkelijk te kennen dat zij de reeds bestaande wetgeving wil toepassen. Van deze mogelijkheid wordt overigens weinig gebruik gemaakt, aangezien de invoer in kleine hoeveelheden prohibitief duur is, en niemand er belang bij heeft sperma in te voeren wanneer hij het niet zelf mag inbrengen.

Vervolgens herhaalt de Franse regering haar uiteenzetting over de positie van de UNCEIA, en vervolledigt zij de tijdens de administratieve procedure overgelegde invoercijfers als volgt: van de 67 vergunningen die in 1980 voor 101 392 doses sperma werden afgegeven, werden er 20 verleend aan de vennootschap Bovec (25 399 doses), 42 aan de UNCEIA zelf en een filiaal (72 293 doses), en vijf aan K.I.-stations (3 700 doses); van de 50 vergunningen die in 1981 voor 91 895 doses werden afgegeven, werden er 18 verleend aan de vennootschap Bovec (18 667 doses), 30 aan de UNCEIA zelf en aan een filiaal (60 888 doses), en twee aan een centrum en een andere bond (2 340 doses). Een andere aan het Hof overgelegde tabel laat de verdeling van de importen zien tussen de Lid-Staten en enkele derde landen die rundersperma uitvoeren.

In het licht van het voorafgaande verwijt de Franse regering de Commissie, niet te hebben onderzocht of het feit dat in de praktijk enkel bepaalde categorieën bedrijven sperma invoeren, niet eenvoudig te verklaren valt uit de vrije keus van die bedrijven.

Bovendien heeft de Commissie haar bewering dat de inseminatiestations discriminerende praktijken toepassen, niet hard gemaakt.

Ter zake van richtlijn nr. 77/504 herinnert de Franse regering eraan, dat de controle op de conformiteit der ingevoerde produkten met de Franse zoötechnische normen de tegenhanger vormt van gelijkaardige controles op Franse produkten, en een noodzakelijke aanvulling is om een kwaliteitsverbetering van de veestapel te bereiken. De zin van de artikelen 2 en 3 van de richtlijn is immers, dat een Lid-Staat op ingevoerd sperma geen strengere normen mag toepassen. De door de Commissie voorgestane uitlegging komt er echter op neer, dat een Lid-Staat zijn zoötechnische normen niet zou mogen toepassen op sperma uit andere Lid-Staten.

In *repliek* houdt de *Commissie* staande, dat de invoerbeperking voor sperma, die voortvloeit uit de Franse regeling en administratieve praktijk, deel uitmaakt van een feitelijk monopolie, dat onder artikel 37 EEG-Verdrag valt.

Zij voert aan, dat de door de Franse regering voorgestelde aanpassing, die overbodig is indien zij de bestaande toestand weerspiegelt, slechts de noodzaak bevestigt om de bestaande regeling en praktijk te wijzigen. De voorgestelde uitbreiding,

die slechts het recht tot invoer betreft, volstaat overigens niet om de Franse wetgeving met het gemeenschapsrecht in overeenstemming te brengen.

In verband met de mogelijkheid voor de veehouders om sperma van hun keuze te laten inbrengen, stelt de Commissie dat de bevoorrading in het algemeen gebeurt binnen een gesloten circuit van inseminatie- en produktiestations, op grond van daartoe door de wetgever opgelegde overeenkomsten. De inseminatiestations zijn niet vrij zich op eigen initiatief bij andere produktiestations of in het buitenland te bevoorraden. Tezamen met de administratieve praktijk inzake de invoervergunningen heeft dit stelsel tot gevolg dat er op de Franse spermamarkt vrijwel geen mededinging bestaat en dat er geen sprake is van gelijke kansen voor uit andere Lid-Staten ingevoerd en binnenlands sperma.

Tenslotte betreft het in artikel 3 van richtlijn nr. 77/504 gemaakte voorbehoud ten gunste van de nationale wetgeving, aangenomen dat het ook voor sperma zou gelden, slechts nationale maatregelen die zonder onderscheid van toepassing zijn op nationale en ingevoerde produkten, zoals maatregelen betreffende de kwaliteitseisen voor sperma. Discriminerende maatregelen inzake de sperma-import en het in de handel brengen van ingevoerd sperma vallen enkel onder artikel 2 van de richtlijn.

In *dupliek* werpt de *Franse regering* tegen, dat de Commissie, door de Franse regeling als een feitelijk monopolie te bestempelen, erkent dat Frankrijk op dit gebied geen wettelijk monopolie kent.

Kwaliteit en betrouwbaarheid van sperma kunnen slechts worden verzekerd door een nauwe samenwerking tussen produktie- en inseminatiestations. Een inseminatiestation dat beschikt over een voorraad afkomstig van de produktiestations waarmee het is verbonden, heeft er echter geen belang bij, op eigen initiatief en zonder uitdrukkelijk verzoek van een geïnteresseerde veehouder elders sperma aan te schaffen. Artikel 5 van de wet van 28 december 1966 en artikel 13 van het ministerieel besluit van 17 april 1969 weerspiegelen slechts die feitelijke toestand, doch laten de veehouders de mogelijkheid om desgewenst inseminatie met buitenlands sperma te verzoeken.

Wat de voorgestelde aanpassingen betreft, erkent de Franse regering dat de formulering van haar antwoordnota na de ingebrekestelling van de Commissie, op dit punt onjuist kan lijken, in zoverre daarin wordt gesuggereerd dat formele wijzigingen in de bestaande regeling noodzakelijk zijn. Uit de bestaande regeling blijkt immers niet, dat de invoer aan een bepaalde categorie bedrijven is voorbehouden. Ook het onderzoek van de administratieve praktijk heeft geen discriminatie aan het licht gebracht. In dit verband merkt de Franse regering op, dat de door de Commissie ontvangen klachten, waarvan sprake is in zaak 271/81, gericht zijn tegen het regionaal bepaalde dienstverleningsmonopolie dat de wet aan de inseminatiestations toekent.

Overigens hebben de met de afgifte van invoervergunningen belaste Franse autoriteiten geen discretionaire bevoegdheid. De vergunning wordt automatisch afgegeven zodra aan de objectieve zoötechnische en sanitaire voorwaarden is vol-

daan, en het station of de persoon die de inseminatie moet verrichten, is aangewezen.

Met betrekking tot de uitlegging van de artikelen 2 en 3 van richtlijn nr. 77/504 antwoordt de Franse regering tenslotte, dat de nationale wetgeving, die luidens artikel 3 van toepassing blijft, in feite tot doel heeft de zoötechnische en sanitaire kwaliteitseisen vast te stellen die voor de op het nationale grondgebied gebruikte produkten gelden.

IV — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 26 april 1983 hebben partijen mondelinge opmerkingen gemaakt.

Naar aanleiding van de schriftelijke vraag van het Hof heeft de Franse regering ter zitting bevestigd, dat haar wetgeving haars inziens geen bepalingen bevat die de K.I.-stations een exclusief recht geven om sperma voor kunstmatige inseminatie van runderen in te voeren. De regering is echter bereid de toepasselijke bepalingen zo te wijzigen, dat duidelijk wordt dat niet enkel die centra het recht hebben om sperma in te voeren.

Verder heeft de Franse regering verklaard dat Bovec, die vooral rundersperma uit de Verenigde Staten importeert, een dochter is van een Amerikaanse onderneming.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 1 juni 1983 conclusie genomen.

## In rechte

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 27 mei 1982, heeft de Commissie van de Europese Gemeenschappen krachtens artikel 169 EEG-Verdrag, beroep ingesteld, teneinde te doen vaststellen dat de Franse Republiek, door de invoer van sperma bestemd voor kunstmatige inseminatie van dieren, slechts toe te staan aan een bepaalde categorie bedrijven, en door de inseminatiestations de mogelijkheid te bieden discriminerende praktijken in verband met het ingevoerde sperma toe te passen, de krachtens het EEG-Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen.

2 Volgens de Commissie zijn de in Frankrijk toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de kunstmatige inseminatie van dieren en de praktijk van de Franse instanties met betrekking tot de voorwaarden voor de invoer van sperma, in strijd met artikel 37 EEG-Verdrag en artikel 2 van richtlijn nr. 77/504 van de Raad van 25 juli 1977 betreffende raszuivere fokrunderen (PB L 206 van 1977, blz. 8).

3 Zowel in de precontentieuze procedure als in die voor het Hof concentreerde het debat tussen partijen zich op de Franse regeling inzake de kunstmatige inseminatie van runderen. De richtlijn waarop de Commissie zich beroept, betreft enkel raszuivere fokrunderen, en de feiten waarop zij haar beroep doet steunen, hebben zich voorgedaan bij de invoer van rundersperma. Het Hof gaat er mitsdien van uit, dat het beroep enkel betrekking heeft op beperkingen bij de invoer van en discriminatoire praktijken in verband met sperma, bestemd voor de kunstmatige inseminatie van runderen.

4 De Franse regeling inzake de kunstmatige inseminatie van deze dieren is voornamelijk vervat in wet nr. 66-1005 van 28 december 1966 (Loi sur l'élevage, JORF 1966, blz. 11619). Ingevolge artikel 5, eerste alinea, van deze wet is voor de exploitatie van K.I.-stations een machtiging vereist. Het artikel maakt onderscheid tussen stations die met de produktie van sperma zijn belast, en stations die zich met het eigenlijke insemineren bezig houden, doch sluit niet uit dat een hezelfde centrum beide activiteiten verricht. De produktiewerkzaamheden bestaan in het houden van een stal van mannelijke fokdieren, het testen van deze dieren en het winnen, behandelen, bewaren en leveren van sperma. De inseminatiewerkzaamheden bestaan in het inbrengen van sperma bij vrouwelijke dieren of in het houden van toezicht wanneer het insemineren door daartoe bevoegde veehouders wordt uitgevoerd.

5 Verder bepaalt voornoemde wet van 1966, dat elk inseminatiestation een rayon bedient waarbinnen het als enige tot optreden bevoegd is (artikel 5, vierde alinea); indien een rayon is toegewezen aan een landbouwcoöperatie, is deze verplicht ook niet-aangesloten veehouders als gebruikers te aanvaarden. Veehouders die in het rayon van een inseminatiestation zijn gevestigd, kunnen dit station verzoeken hen te voorzien van sperma afkomstig van een produktiestation van hun keuze (artikel 5, vijfde alinea); de uit een dergelijke keuze voorvloeiende extra kosten komen ten laste van de gebruiker. Inseminatiestations die niet tevens produktiestations zijn, worden in de regel van fokdieren of sperma voorzien door het produktiestation of -stations waarmee zij een bevoorradingscontract hebben gesloten.

6 Wat de invoer van sperma betreft, is voor elk geval een afzonderlijke vergunning vereist, afgegeven door de minister van Landbouw. De vergunningaanvraag moet vergezeld gaan van een proforma-factuur waarin het aantal doses per fokdier wordt aangegeven, een certificaat met de bloedformule van de dieren waarbij het sperma is gewonnen, opgesteld door een in het land van oorsprong erkend laboratorium, en de officiële uitslag van het onderzoek naar de fokwaarde van deze dieren.

7 De Commissie betwist in casu niet, dat de Franse instanties bevoegd zijn de invoer van sperma voor de kunstmatige inseminatie van runderen te onderwerpen aan een stelsel van invoervergunningen, en dat zij mogen eisen dat het ingevoerde sperma aan de in Frankrijk geldende zoötechnische normen voldoet. Het beroep is uitsluitend gericht tegen het feit, dat de Franse regeling en de administratieve praktijk van de Franse instanties bij de afgifte van invoervergunningen ertoe leidt, dat de invoer van sperma enkel voor een bepaalde categorie bedrijven mogelijk is en dat de inseminatiestations de mogelijkheid hebben discriminatoire praktijken toe te passen.

8 De Commissie stelt in dit verband, dat invoervergunningen uitsluitend worden toegekend aan de bedrijven die volgens de Franse instanties in staat zijn het sperma overeenkomstig de toepasselijke nationale regeling te gebruiken, of die optreden voor rekening van een organisatie die aan die voorwaarde voldoet. Het gevolg hiervan zou zijn, dat invoervergunningen in het algemeen enkel worden afgegeven aan produktie- en inseminatiestations, aan het nationale verbond van deze stations, de Union Nationale des Coopératives d'Elevage et d'Insémination Artificielle (hierna: UNCEIA), en aan één commerciële instelling, de Bovec.

9 Deze praktijk is volgens de Commissie in strijd met artikel 37 EEG-Verdrag, doordat zij de invoer van sperma en de verhandeling van ingevoerd sperma voorbehoudt aan de organisaties die zich bezig houden met de binnenlandse produktie van sperma en de verhandeling daarvan, hetgeen leidt tot een afzetgarantie voor de binnenlandse produktie. Deze praktijk zou ook in strijd zijn met artikel 2 van richtlijn nr. 77/504, volgens hetwelk de intracommunautaire handel in sperma van raszuivere fokrunderen niet mag worden beperkt of belemmerd om zoötechnische redenen.

10 De Franse regering merkt in de eerste plaats op, dat het regionale monopolie van de inseminatiestations de dienstverrichting betreft in niet de invoer en het in de handel brengen van sperma. Zelfs wanneer men ervan uitgaat, dat alle regionale monopolies tezamen een nationaal monopolie vormen, dan zou dit in geen geval een monopolie van commerciële aard in de zin van artikel 37 EEG-Verdrag zijn.

11 Wat de regeling voor de invoer van sperma betreft, erkent de Franse regering, dat een vergunning slechts wordt verleend indien de importeur in staat is het sperma overeenkomstig de wet te gebruiken, of optreedt voor rekening van een organisatie die aan die voorwaarde voldoet. Daarvoor is het voldoende dat de importeur het inseminatiestation of de erkende inseminator noemt waaraan hij de opdracht tot insemineren heeft gegeven.

12 Volgens de Franse regering is het onjuist te menen, dat alleen de inseminatiestations sperma mogen invoeren en dat een veehouder die geïmporteerd sperma verlangt, verplicht zich daarvoor tot het regionale inseminatiestation te wenden. Niets in de Franse wettelijke regeling staat eraan in de weg, dat een individuele veehouder of een produktie- of inseminatiestation sperma rechtstreeks bij een buitenlands centrum koopt. Van deze mogelijkheid wordt echter weinig gebruik gemaakt omdat de kosten van de invoer van sperma in kleine hoeveelheden prohibitief zijn.

13 De Franse regering beklemtoont, dat de veeteeltwet van 1966 en de uitvoeringsbepalingen daarvan ten doel hebben de kwaliteit en de voorwaarden voor de exploitatie van de veestapel te verbeteren. Dit brengt een streng toezicht op de kunstmatige inseminatie mee, en dit toezicht heeft weer zekere gevolgen voor de voorwaarden waaronder vergunningen voor de invoer van sperma voor kunstmatige inseminatie worden verleend.

14 Vooreerst moet worden opgemerkt, dat noch uit de processtukken noch uit de voor het Hof gevoerde debatten blijkt dat de Franse wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen een nationaal monopolie creëren op de handel in of de import van sperma bestemd voor kunstmatige inseminatie van runderen. Wil de Commissie zich op artikel 37 EEG-Verdrag kunnen beroepen, dan zal zij overeenkomstig lid 1, tweede alinea, van dat artikel moeten aantonen dat er een lichaam bestaat waardoor de Franse staat de invoer van sperma uit andere Lid-Staten rechtens of feitelijk, direct of indirect, beheerst, leidt of aanmerkelijk beïnvloedt.

15 De Commissie erkent, dat de omstandigheid dat de Franse Republiek de invoer van sperma aan een vergunningenstelsel onderwerpt, op zichzelf niet bewijst dat er feitelijk of rechtens een situatie bestaat als in genoemde bepaling omschreven. Zij stelt echter, dat de praktijk van de Franse instanties wel dat resultaat heeft.

16 Blijkens de door de Franse regering overgelegde en door de Commissie niet betwiste statistieken werd in 1980 en 1981 meer dan de helft van het in Frankrijk gekochte buitenlands rundersperma ingevoerd voor de UNCEIA en de rest door inseminatiestations, een filiaal van de UNCEIA en de firma Bovec. In 1981 was meer dan 75 % van het ingevoerde sperma afkomstig uit derde landen, in het bijzonder uit de Verenigde Staten. In hetzelfde jaar werd ongeveer 20 % van de ingevoerde doses sperma ingevoerd onder vergunningen die aan de firma Bovec waren verleend; in 1980 was dit 25 %.

17 Volgens de Commissie bevestigen deze cijfers, dat de Franse overheid via een bestendige administratieve praktijk bij de afgifte van invoervergunningen, een „de facto"-exclusiviteit heeft toegekend aan de produktie- of inseminatiestations en aan organisaties die voor rekening van of in samenwerking met deze stations optreden, in het bijzonder de UNCEIA en Bovec.

18 De Franse regering stelt echter, dat Bovec een particuliere onderneming is, een dochteronderneming van een Amerikaanse vennootschap, hetgeen niet door de Commissie wordt weersproken. Hieruit volgt, dat de K.I.-stations en de UNCEIA niet de enige importeurs zijn die actief zijn op de markt van voor de kunstmatige inseminatie van runderen bestemd sperma, doch dat ook een — van hen onafhankelijke — particuliere commerciële onderneming zich met die import bezighoudt. De feitelijke situatie laat derhalve niet de conclusie toe, dat de K.I.-stations en de UNCEIA tezamen een „lichaam" vormen waardoor de Franse Republiek de invoer uit Lid-Staten beheerst, leidt of aanmerkelijk beïnvloedt.

19 Nu de Commissie zich voor haar stelling dat artikel 37 EEG-Verdrag is geschonden, uitsluitend heeft gebaseerd op de praktijk van de minister van

Landbouw bij de afgifte van invoervergunningen, volgt uit het voorgaande dat deze schending niet is komen vast te staan.

20 Het tweede onderdeel van het beroep steunt op artikel 2 van richtlijn nr. 77/504, volgens hetwelk de Lid-Staten erop toezien dat de intracommunautaire handel in, onder meer, sperma of bevruchte eicellen van raszuivere fokrunderen niet wordt verboden, beperkt of belemmerd om zoötechnische redenen.

21 De Franse regering verweert zich met een beroep op artikel 3 van de richtlijn. Dit bepaalt dat, totdat desbetreffende communautaire bepalingen van kracht worden, de toelating van raszuivere fokrunderen tot de voortplanting en de toelating van stieren die voor kunstmatige inseminatie zijn bestemd, alsmede het gebruik van sperma en van bevruchte eicellen onderworpen blijven aan de nationale wetgeving, met dien verstande dat die niet stringenter mag zijn dan die welke in de Lid-Staat van bestemming van toepassing is op raszuivere fokrunderen, het sperma en de bevruchte eicellen.

22 Gezien in zijn verband met de hiervoor weergegeven artikelen 2 en 3 van de richtlijn, komt het middel van de Commissie hierop neer, dat tot de bij artikel 2 verboden beperkingen of belemmeringen van de intracommunautaire handel in sperma om zoötechnische redenen ook behoort de toepassing door een Lid-Staat op ingevoerd sperma van de zoötechnische normen, vastgesteld in de nationale wetgeving inzake het gebruik van sperma op zijn grondgebied.

23 Deze opvatting is niet verenigbaar met het bepaalde in artikel 3, dat het gebruik van sperma onderworpen blijft aan de voorwaarden van de nationale wetgeving, en zij botst inzonderheid met de gedachte die aan het eind van deze bepaling tot uitdrukking is gebracht, namelijk dat een Lid-Staat sperma dat uit een andere Lid-Staat is ingevoerd, niet mag onderwerpen aan een strengere regeling dan die welke voor in het binnenland geproduceerd en gebruikt sperma geldt. Hieruit volgt immers dat de richtlijn de ongelijkheid van de bestaande normen aanvaardt en in het geval van intra-communautair handelsverkeer voorrang verleent aan de normen die van toepassing zijn in de staat waar het sperma wordt gebruikt.

24 Bijgevolg heeft de Franse Republiek richtlijn nr. 77/504 niet geschonden door bij de afgifte van invoervergunningen voor sperma bestemd voor de kunstmatige inseminatie van runderen, te verlangen dat wordt voldaan aan de zoötechnische eisen die door de Franse wetgeving worden gesteld en die zonder onderscheid van toepassing zijn op ingevoerd en op in het binnenland geproduceerd sperma.

25 Het beroep moet mitsdien worden verworpen.

Kosten

26 Volgens artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen, indien dit is gevorderd. Aangezien verzoekster in het ongelijk is gesteld, dient zij in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende:

**1. Verwerpt het beroep.**

**2. Verwijst verzoekster in de kosten van de procedure.**

Mertens de Wilmars O'Keeffe Everling Mackenzie Stuart

Bosco Koopmans Due Bahlmann Galmot

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 28 juni 1983.

Voor de griffier

P. Heim

De president

J. Mertens de Wilmars